

Nr 630

Av herrar **Gorthon** och **Schmidt**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 80, med förslag till lag om redareavgift för sjöfolks pensionering, m.m.*

I proposition nr 80 har Kungl. Maj:t lagt fram förslag till viss omläggning av den vid handelsflottans pensionsanstalt bedrivna särskilda sjöfolkspensioneringen. Förslaget är grundat delvis på det betänkande, som utarbetats av den Skogsbergiska utredningen, och dels på en inom handelsdepartementet upprättad promemoria. I den senare hade förutsatts att statsbidrag – liksom hittills – skulle utgå med 1 600 000 kronor och föreslagits att redareavgiften skulle bestämmas till 1,5 procent. Propositionen däremot innebär, att statsbidraget skall för nästkommande budgetår sänkas till 700 000 kronor och därefter helt upphöra samt att arbetsgivarnas avgift skall fastställas till 2,8 procent.

Statsbidraget kan ledas tillbaka till den s. k. föringen. Denna innebar, att sjömännen ägde rätt att utan erläggande av frakt eller tull föra med sig en viss kvantitet varor. I samband med att rätten till fri föring upphävdes åtog sig staten att erlägga vissa belopp till sjöfolkets pensionering.

De s. k. tonavgifterna, som erlagts av rederierna, har alltifrån början varit avsedda att bereda pension åt sjöfolket. Enligt beslut av statsmakterna år 1960 (Kungl. Maj:ts proposition nr 124 och riksdagens skrivelse nr 340) kommer tonavgifterna emellertid att avskaffas från och med den 1 juli 1961, samtidigt som fyr- och båkavgifterna höjes i motsvarande mån. Tonavgifterna utgjorde år 1958 1,11 milj. kronor. I och med att de omvandlas till fyr- och båkavgifter kommer avgiftsbeloppet statsverket till godo, och ingen del därav går till pensionering av sjöfolket.

Det förtjänar att bringas i erinran att Kungl. Maj:ts nyssnämnda förslag om tonavgifternas omvandling till fyr- och båkavgift presenterades för riksdagen under motivering att det allmänna numera övertagit huvudansvaret för sjömannens sociala välfärd, vilket i sammanhanget främst innebar en hänvisning till det ekonomiska ansvar staten iklätt sig för sjömanspensioneringen. Sålunda har för mindre än ett år sedan det bidrag av allmänna medel till bestridande av pensionskostnaderna vilket enligt förelagd proposition skall indragas fått tjäna till grund för en avgiftsbelastning å sjöfartsnäringen, då beräknad till omkring en miljon kronor (proposition nr 124/1960). Vid sådant förhållande framstår det som uppenbart oriktigt att åvältra sjöfartsnäringen hela kostnaden för sjömanspensioneringen.

Detta synes så mycket oriktigare som ett historiskt studium av tonavgiftssystemet klart visar att dessa avgifter varit avsedda att finansiera understöds- och pensionsverksamheten. Härom lämnar bl. a. Kungl. Maj:ts proposition (nr 239/1943 sid. 29 ff.) med förslag till lag om avgifter för sjöfolkspensionering, varå den nuvarande pensionsordningen grundats, även klart besked.

Pensioneringen i handelsflottans pensionsanstalt är fördelad på en hyresavgiftspensionering (försäkringsmatematiskt beräknad egenpensionering) och en tilläggspensionering, vilken finansierats genom redarnas avgifter samt med hjälp av statsbidraget. Inom sistnämnda gren av pensionsverksamheten föreligger för närvarande en fond om 29,6 milj. kronor. Pensionsanstalten har emellertid att efter den 30 juni 1961 utbetala cirka 80 milj. kronor i tilläggspensioner. Kapitalvärdet av dessa pensioner utgör i dagens läge cirka 50 milj. kronor; sålunda föreligger en skuld på i runt tal 20 milj. kronor. Det är väl att märka, att hänsyn härvid tagits endast till pensionsförpliktelser på grund av tjänstgöring som redan fullgjorts.

Statsmakterna har tidigare bestämt, att sjöfolket skall erhålla pensioner med vissa belopp, och har även fastställt grunderna för finansieringen av dessa pensioner. Därest propositionen i denna del vinner riksdagens bifall, kommer staten icke endast att för framtiden undandraga sjöfolkspensioneringen sitt tidigare utlovade ekonomiska stöd utan även att svika sina utfästelser i fråga om pensionering på grund av redan fullgjord tjänstetid.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 80 med den ändringen, att statens bidrag till pensioneringskostnaderna inom handelsflottans pensionsanstalt för budgetåret 1961/62 skall – liksom hittills – utgöra 1 600 000 kronor och att pensionsavgiften fastställas till 1,5 procent.

Stockholm den 11 april 1961

Stig Gorthon

Carl S:son Schmidt